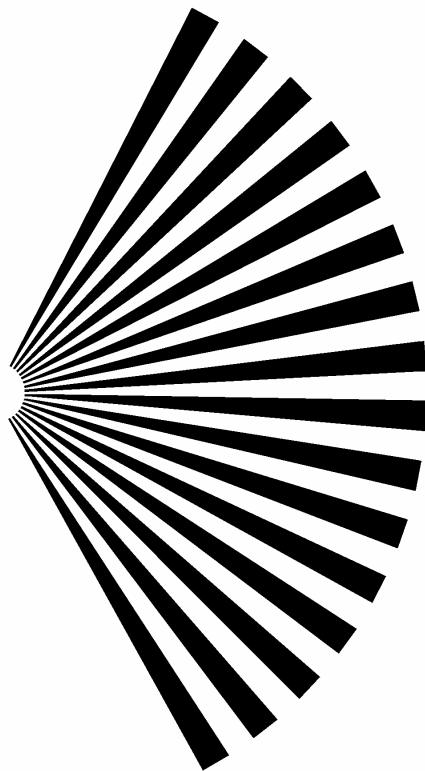

KNIHOVNA AV ČR, v.v.i.

115 22 Praha 1, Národní 3

informace

4/2007

OBSAH

Úvodem 5

Martin Lhoták: Digitalizace a digitální knihovny na evropských konferencích 6

Zprávy z cest

Martin Lhoták: Jak ovlivní aplikace Web 2.0 a Library 2.0 služby uživatelům a management informačních služeb 9

Ivana Laiblová Kadlecová: Světový kongres IFLA 2007 „Libraries for the future: Progress, Development and Partnerships“ 12

Jarmila Burgetová: Výroční konference LIBER 15

Zdeněk Tichý: Výroční konference ELAG 2007 18

Zdeněk Tichý: CASLIN 2007..... 20

Marta Kuchtová: Konference IGeLU 2007 21

Lenka Veselá: Mezinárodní konference „Unitas Fratrum 1457–2007“ 23

Anežka Baďurová: Konference „Svět v obrazech. Grafické sbírky v kulturních institucích: jejich typologie, organizace a funkce“ 24

Jarmila Burgetová: Evropský seminář o kompetencích CERTIDoc 2007 28

Anežka Baďurová: Ochrana a konzervace těšínského literárního dědictví 30

Různé

Tomasz Trancygier: Prínosné stretnutie v Univerzitnej knižnici 32

Jarmila Burgetová: Berlínské nakladatelství BibSpider a jeho publikace „Digitalisieren – Internationale Projekte in Bibliotheken und Archiven“ 36

Ohlášené konference, semináře a veletrhy 37

Knihovna CERGE-EI: In memoriam 40

Jako každoročně předkládáme spolupracovníkům a čtenářům čtvrté číslo INFORMACÍ tematicky zaměřené na zahraniční zkušenosti a vytvořené převážně z naší vlastní „dílny“. Vedle příspěvků shrnujících aktuální tematiku digitálních knihoven z pera Ing. Martina Lbotáka přináší číslo čerstvé informace o mnoha důležitých mezinárodních akcích.

Referováno je o výročních kongresech a konferencích mezinárodních asociací a společností, jichž je KNAV členem (EUSIDIC v dánském Roskilde, IFLA v jihoafrickém Durbanu, LIBER v polské metropoli Varšavě, ELAG ve španělské Barceloně, CASLIN ve Stupavě u Bratislavy, IGeLU a SuAleph v Brně), na nichž se vedoucí pracovníci Knihovny Akademie věd ČR aktivně zúčastňují.

K těmto pravidelným mezinárodním akcím letos přibýly jednotlivé samostatné konference nejrozumnějšího obsahu a záběru. Čtenáře obohatíme informacemi o mimořádné konferenci „Unitas fratrum“ (Jednota bratrská jako kulturní a duchovní fenomén) uspořádané v Praze, o mezinárodní konferenci „Svět v obrazech“ konané v polské Wroclawi nebo o semináři k projektu CERTIDoc, který se uskutečnil v Paříži. Bez zajímavosti není ani příspěvek mapující projekt těšínské knihovny „Ochrana a konzervace těšínského literárního dědictví“.

Obsah čísla jsme doplnili „nablédnutím“ do slovenského knihovnického prostředí uveřejněním článku Mgr. Tomasze Trancygiera¹ (samozřejmě s jeho laskavým svolením) a připomenutím aktivit berlínského vydavatelství BibSpider, které vydalo aktuální publikaci, na níž naše knihovna spolupracovala. Ohlášené mezinárodní konference první poloviny roku 2008 budiž pomůckou pro ty, kteří se chystají v roce 2008 vyjet za hranice načerpat nové podněty a zkušenosti.

Potěšil nás komentář k „INFORMACÍM 2006 a 2007“ z pera Mgr. Lindy Skolkové v Bulletinu SKIP, 2007, č. 4, s. 32-33.² Rozesmutnělá zpráva o úmrtí PhDr. Hany Javůrkové-Štverákové, knihovnice a administrátorky knihovního systému v Knihovně CERGE-EI.

Jarmila Burgetová

¹ Mgr. Tomasz Trancygier je šéfredaktorem slovenského časopisu „Knižnica“.

² http://skip.nkp.cz/Bulletin/Bull07_430.htm#ti

Digitalizace a digitální knihovny jsou v tuzemském i mezinárodním měřítku stále jedním z nejžhavějších témat a nejinak tomu bude i v nejbližších letech. Osobní účast na odborných akcích je přínosem při vývoji a implementaci vlastních řešení i pro jejich prezentaci. Komunikace je klíčová především v oblasti standardů umožňujících interoperabilitu a sdílení zdrojů. Svět digitalizace a digitálních knihoven a jejich vývoj je však mnohem širší. Zahrnuje správu datových úložišť, masovou digitalizaci, technologie webu 2.0, registry digitalizovaných objektů, ontologie, muzejní a archivní materiály, web harvesting, právní aspekty a jistě lze jmenovat i mnoho dalšího. V uplynulém roce jsem se účastnil řady akcí, které se výše uvedenými tématy zabývaly. Ve většině případů je možné získat prezentace na příslušných webových stránkách. Odkazy jsou platné k 31. 12. 2007.

ELAG – Barcelona, Španělsko

<http://elag2007.upf.edu/>

9.–11. května se v Barceloně konala konference ELAG (European Library Automation Group) s hlavním tématem „Library 2.0“. Pracovně zaměřená konference s řadou workshopů se týkala mj. digital library management systémů, prezervaci digitálního obsahu, open source softwaru a řady dalších témat. Mezi výsledky workshopu zaměřeného na dlouhodobou prezervaci patřila např. specifikace standardů. Řada z nich – MIX, PREMIS, PDF – je již v současné době podporována systémem Kramerius, ve kterém je provozována Digitální knihovna AV ČR. Akcentováno bylo doporučení modelu OAIS pro vytváření repozitářů. Mezi otevřené problémy patří například přístup k digitalizovaným materiálům v budoucnosti – migrace vs. emulace. V případě masové digitalizace může být problematické zajistit dostatečné a spolehlivé zálohované úložiště dat.

CASLIN – Stupava, Slovensko

<http://indico.ulib.sk/MaKaC/conferenceDisplay.py?confId=1>

CASLIN je zavedeným česko-slovenským seminářem se zahraniční účastí a specifickým schématem. Hlavním téma „IT & scholarly communication“ pokrývalo širší oblast, kterou zajišťují informační technologie ve vědecké komunikaci, včetně oblasti digitálních knihoven a elektronického publikování. Tato akce byla přímým podnětem, jenž vedl ke vzniku skupiny pro výběr jednotného redakčního systému pro celou AV ČR, který by velmi zjednodušil automatizaci procesu přebírání publikací do Digitální knihovny AV ČR.

ECDL – Budapešť, Maďarsko

<http://www.ecdl2007.org>

ECDL – European Conference on Research and Advanced Technology for Digital Libraries, 11. ročník, se konala 16.–22. září 2007. Konference se zaměřuje na novinky ve výzkumu a vývoji v oblasti digitálních knihoven. Během tří dnů bylo prezentováno 36 příspěvků a 24 posterů z oblastí: ontologie, digitální knihovny a web, multimediální a multilinguální digitální knihovny, grid a peer-to-peer, prezervace, uživatelská rozhraní, document linking, získávání informací, management osobních informací, nové aplikace pro digitální knihovny a uživatelské studie. Konference ECDL je tradičně kvalitně obsazena a poskytuje také mnoho možností k navazování kontaktů. Knihovně AV ČR se mimo jiné podařilo zahájit spolupráci s Knihovnou Maďarské Akademie věd, která má zájem o společný projekt digitální knihovny vědeckých prací.

Digitální knižnica – Jasná, Slovensko

<http://diglib.businessit.sk/?q=taxonomy/term/4>

1.–3. října se ve slovenské Jasné uskutečnila konference „Digitální knižnica“ s účastí řady odborníků z celé Evropské unie. Byl tu mimo jiné přednesen příspěvek "Digitální knihovna Akademie věd ČR – výroba a zpřístupnění digitálních dokumentů". Cílem konference bylo informovat odbornou komunitu z oblasti paměťových institucí o úspěšných

projektech a technologiích používaných při digitalizaci a zpřístupnění digitalizovaného materiálu.

Workshop LIBER/EBLIDA – Kodaň, Dánsko

<http://www.libereurope.eu/node/261>

LIBER (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche / Association of European Research Libraries) a EBLIDA (European Bureau of Library, Information and Documentation Associations) pořádaly třídenní „Workshop on the Digitization of Library Material in Europe“, který měl za cíl přilákat zájemce o digitalizaci v rámci Evropy. Příspěvky se týkaly různých témat od financování projektů, přes standardy, právní aspekty, masovou digitalizaci, interoperabilitu až po strategické aliance a centrální registry digitalizovaných dokumentů. Naposledy zmíněné registry, které by zamezily duplicitní zpracování v rámci celé Evropy, případně světa, jsou důležitým tématem. Realizace registrů (či spíše jednoho centrálního registru) by byla pro optimalizaci a efektivitu digitalizačních aktivit velmi prospěšná. Velice zajímavý příspěvek k tomuto tématu měl Werner Schwartz, vedoucí digitalizačního centra v Göttingen, který hovořil o ERROM a o registru digitálních masterů. Jeho i všechny ostatní příspěvky jsou k dispozici na adrese <http://www.libereurope.eu/node/261>. Během posledního dne workshopu probíhaly diskuze zaměřené na právní aspekty, vyhledávací architektury pro digitální objekty, spolupráci, masovou digitalizaci a standardy. Výstupem diskuzí byla sada několika doporučení pro oblast digitalizace, která byla následně prezentována představiteli asociací LIBER a EBLIDA Evropské komisi.

Martin Lhoták

Jak ovlivní aplikace Web 2.0 a Library 2.0 služby uživatelům a management informačních služeb

Ve dnech 11.–13. března 2007 uspořádala asociace EUSIDIC (The European Association of Information Services) v dánském Roskilde výroční konferenci, která se orientovala na otázku uvedenou v názvu tohoto článku. Konference byla skvěle organizována a obsazena výbornými přednášejícími (např. Stephen Abram, Herbert Van de Sompel, Oren Beit-Arie), kteří se věnovali velmi aktuálnímu tématu, jež by se dalo shrnout pod názvem či pojmem „internet social networking“.

EUSIDIC (The European Association of Information Services) je asociace sdružující společnosti z informačního průmyslu, IT specialisty a knihovny. Výroční konference je platformou pro výměnu názorů a otevírání „žhavých“ témat. Knihovna AV ČR (KNAV) je členem asociace. Ředitelka KNAV Ivana Kadlecová byla do konce roku 2006 členkou Rady EUSIDICu, v Roskilde byl na výročním setkání do této funkce zvolen Martin Lhoták.

Web 2.0 a Library 2.0 je dalším logickým krokem souvisejícím s rozvojem Internetu. Uživatelé se stávají zároveň tvůrci obsahu, přičemž používají různé technologie a přístupy – blogy, wiki, RSS, folksonomy, tagging apod.

Library 2.0 je speciální aplikování Web 2.0 zaměřené na novou generaci knihoven a řešení pro sdílení zdrojů a obsahu, ILL, souborné katalogy a další služby.

Aplikace Web 2.0 v podstatě umožňují vytvářet obdobné věci, které jsme vytvářeli před Web 2.0. Umožňuje je však sdílet rychleji větší skupině uživatelů. (Phil Bradley in CILIP Update 5 – 2006).

Web 2.0 je založený na technologiích (AJAX, Microsoft remote scripting) umožňujících okamžitou interaktivitu a update webových stran.

Wikipedie definuje Web 2.0 jako přeměnu webu reprezentovaného webovými stránkami na plnohodnotnou výpočetní platformu sloužící prostřednictvím webových aplikací koncovým uživatelům.

Vybrané příspěvky:

Key note speaker **Stephen Abram** (SirsiDynix, Innovation, President elect of SLA, Canada)

„Next Generation Libraries: The 2.0 Phenomenon“ („Knihovny příští generace: Fenomén 2.0“)

V současnosti probíhá globální komunikace o nové generaci webu a nové generaci uživatelů s názvem Web 2.0. Jedná se o nový přístup k webu, kde lidé aktivně vytvářejí obsah, publikují informace o své práci, zájmech i o svých životech a komunikují s ostatními. Tento přístup je atraktivnější než pouhá „konzumace“ informací nebo používání e-mailů. Momentálně probíhá také velká diskuze o vizi, jak by mohla vypadat Library 2.0 v rámci „ekosystému“ Web 2.0. Na základě průzkumu chování u patnácti tisíc uživatelů, na kterém se autor podílel, lze vypočítat velké rozdíly v chování a přístupu zejména nejmladších uživatelů (kteří od počátku svého života žijí v době Internetu), na které se musí Library 2.0 adaptovat. Výsledky průzkumu ukazují na fakt, že se uživatelé Internetu zaměřují na účast v určitých komunitách a na vzdělávání. Library 2.0 by se měla orientovat tímto směrem se zapojením uživatele do vytváření a obohacování obsahu.

Oren Beit-Arie (Ex-Libris Group, USA)

„Meeting user needs – from theory to practice“ („Splnění potřeb uživatelů – od teorie k praxi“)

Oren hovořil o vývoji knihoven ve světě Web 2.0. Role knihoven jako správce fyzických sbírek se mění/rozšiřuje na centrum služeb ve stále se rozrůstajícím konkurenčním prostředí správy a poskytování vědeckých informací. Tato přeměna zahrnuje změnu mnoha zavedených a ustálených přístupů, znatelný je zejména posun v tom, co uživatelé očekávají. Knihovny se musí zaměřit právě na to, aby tato očekávání, ovlivněná celkovou zkušeností z Internetu, naplnily. Informace musí být dostupné

ve správný čas na správném místě, v kontextu práce uživatele jako efektivní rozšíření výukových systémů, webových portálů včetně institucionálních, webových prohlížečů apod. S nástupem aplikací Web 2.0 už nejsou uživatelé pouze pasivními konzumenty, ale také aktivními tvůrci znalostí. Knihovny by měly uchopit tuto příležitost a zajistit aplikace, které umožní uživatelům aktivní spoluúčast při vytváření vědeckého kontextu.

Rob Styles (Talis, UK) citoval výstižnou definici Web 2.0 **Tima O'Railly**:

„Web 2.0 is the network as platform, spanning all connected devices; Web 2.0 applications are those that make the most of the intrinsic advantages of that platform: delivering software as a continually-updated service that gets better the more people use it, consuming and remixing data from multiple sources, including individual users, while providing their own data and services in a form that allows remixing by others, creating network effects through an ‘architecture of participation’, and going beyond the page metaphor of Web 1.0 to deliver rich user experiences.“

Jedním z vrcholů byla online přednáška Herberta Van de Sompela, který stojí za vývojem OAI-PMH, OpenURL a SFX linking serveru. Ze svého pracoviště v Los Alamos předvedl svůj aktuální projekt “Object Re-Use and Exchange” (ORE), na kterém pracuje v rámci Open Archives Initiative. Jedná se o řešení, které by umožnilo snadnější opakované využívání a výměnu složených digitálních objektů. Zdá se velmi pravděpodobné, že se, stejně jako jeho předchozí práce, stane OAI-ORE jedním ze základních standardů využívaných pro interoperabilitu v oblasti digitálních knihoven.

Príspevky všech přednášejících jsou dostupné na adrese <http://www.eusidic.net/index.php?content=roskildedocs> (ověřeno 31. 12. 2007)

Martin Lhoták

Světový kongres IFLA 2007 **„Libraries for the future: Progress, Development and Partnerships“**

Každoroční konference velkého formátu byla tentokrát organizována ve dnech 19.–23. srpna 2007 v Durbanu v Jihoafrické republice, na geograficky i historicky velice zajímavém místě. Zánovní moderní konferenční centrum bylo totiž vystavěno na místě bývalého durbanského vězení. Nabízený komfort však v žádném případě nepřipomínal předchozí poslání této lokality.

Texty příspěvků lze snadno nalézt na adrese www.ifla.org. Co nelze přechít, to je celková atmosféra konference, poplatná místu konání, velký podíl příspěvků a případových studií pocházel z hostitelského kontinentu. Ráda bych se zmínila o **třech příspěvcích**, které mě zaujaly a doporučila bych jejich přečtení v plném znění.

Open Access – Dreams and Realities je název příspěvku Marka E. Funka z New Yorku. Za největší technologickou vymoženost považuje (stejně jako většina z nás) Internet, který znamená zásadní změnu nejen pro jeho (vlastní) profesionální život. Za 10 let jeho knihovna (Weill Cornell Medical Library) dosáhla od počátečních 30 elektronicky dostupných titulů současných 7 000, což ani nám naštěstí není již žádným snem. V posledních dvou dekadách eskalují ceny vědeckých periodik takovým způsobem, že je omezována a zhoršována dostupnost vědecké literatury. Open Access (OA) nabízí splnit „sen“ – otevřít cestu k této „utopii“ – otevřít přístup k vědecké literatuře prostřednictvím Internetu bezplatně, každému. Autor vysvětluje rozdíl mezi snem a realitou. Nejznámější principy OA vycházejí z tzv. 3B setkání – *Budapešťské OA iniciativy* v roce 2002, *Bethesdy* 2003 a *Berlínské deklarace o OA* v roce 2003. Každé z těchto setkání vycházelo z lehce odlišné definice, ale v principu lze definovat Open Access takto:

- publikace volně dostupné prostřednictvím Internetu, které může uživatel číst, stahovat, kopírovat, distribuovat, tisknout, hledat, užívat kterýmkoliv právoplatným způsobem bez finančních a legislativních bariér
- autor musí být citován
- kompletní verze článku musí být uložena ve veřejném repozitáři.

Autor dále zmiňuje, že OA neznamena, že „všechno je možné“. Přístup OA naopak znamená přístup k recenzované literatuře se zaručeným standardem kvality, odpovídajícím tradičnímu vědeckému periodiku. Autor dále poukazuje na dvě strategie v tomto směru – samoarchivaci článků a OA časopisy. Self-archiving znamená, že autor uchovává svou práci, uveřejněnou tradičním způsobem, také v elektronické formě, kterou je možné získat volně ke stažení (Green Road), druhý směr, Gold Road, znamená vytváření nového systému OA, kde recenzované články sledují OA princip dostupnosti bez tisku v klasickém stylu.

Viz <http://www.ifla.org/IV/ifla73/papers/98-Funk-en.pdf>

Library 3.0: – where art our skills je příspěvek Grace Saw a Heather Todd z australského Queenslandu.

Knihovna 3.0 je již „za rohem“ a je třeba hledat kritéria pro její pracovníky. Autoři vytipovali čtyři generace profesionálů, kteří musí nějakým způsobem reflektovat změny. Zabývají se i chováním uživatelů, jejich potřebami, změnou prostředí.

Statistické výsledky pocházejí z prostředí Austrálie, nicméně se pravděpodobně v ničem nebo jen málo liší od Evropy. Situace je taková, že průměrný věk profesionálních knihovníků je 48 let, do 10 let jich odejde do důchodu 24 procent a do 20 let dalších 40 procent. Autoři člení generaci do 4 kategorií a popisují jejich motivaci a charakteristiku.

Veteráni, kterým je dnes zhruba 63–76 let, jsou motivováni vzkazem „respektujeme vaše zkušenosti“. Jsou stabilizováni, seriózní a respektují řád. Uznávají direktivní řízení.

Baby Boomers, populace ve věku 44–63 let, lidé narození po 2. světové válce, slyší na výzvu „jste důležití pro náš úspěch“. Jsou orientováni na budoucnost, kolegiální a konsensuální.

Generation X, věkem mezi 26 a 46 let, má heslo „pracujeme, abychom mohli žít, ale nežijem, abychom jen pracovali“, jsou technologicky vyspělí, flexibilní, adaptabilní ke změnám.

Generation Y je v rozpětí od 7 do 27 let – žije v představě optimistické, kreativní a chytré budoucí společnosti, generace vázaná na „wireless and mobile“ techniku.

Autoři se v příspěvku dále věnují bariérám pro změny a uvádějí odkaz na koncept pěti I:

Institucionalizace

Inovace

Imaginace

Ideologie

Inspirace

V závěru je vyjádřena naděje, že knihovny nebo knihovníci 3.0 skutečně nabídnou nové, alternativní služby a informace... a nebudou daleko od Knihovny 4.0.

Viz http://www.ifla.org/IV/ifla73/papers/151-Saw_Todd-en.pdf

Třetí ze zmíněných přednášek, které bych (a nejen je) ráda doporučila, má název **Library 2.0 and User-Generated Content**, autorem je Patrick Danowski ze Staatsbibliothek zu Berlin. V podnázvu přednášky je „*What can the users do for us?*“

V příspěvku je vysvětleno, čím má být Library 2.0, tedy technologie, principy, obsah, uživatelé, data i metadata, spolupráce, zdroje a nové úkoly. Zajímavý je závěr: uživatelé mohou podporovat knihovníky, knihovny mohou budovat novou platformu týmové spolupráce – *knihovna & uživatelé*.

Viz <http://www.ifla.org/IV/ifla73/papers/113-Danowski-en.pdf>

Přednášky a příspěvky mířící do budoucnosti jsou vedeny jako výzva, podnět, nešetří kritikou a nehýjí neúměrným optimizmem, dávají však naději. Případové studie lokálního charakteru nejsou odtržené, většinou vykazují spolupráci mezinárodního nebo mezikontinentálního charakteru. Rozhodně konference IFLA nebývá a ani tentokrát nebyla zbytečná nebo neužitečná.

Ivana Laiblová Kadlecová

Hlavní téma letošní konference LIBER,³ uspořádané ve Varšavě ve dnech 3.–7. července 2007, znělo: Evropská integrace: Podmínky a výzvy pro knihovny. Hostitelem konference byly letos dvě významné varšavské knihovny – Národní knihovna a Univerzitní knihovna. Velkou výhodou tohoto „podvojného hostitelství“ bylo to, že účastníci konference měli možnost seznámit se podrobněji s oběma centrálními polskými knihovnickými institucemi.

Tzv. předkonference (Pre-Conference) se konala (3. 7. 2007) v Univerzitní knihovně, která sídlí již sedmým rokem v nové, prostorné, zajímavě řešené budově.⁴ Tématem byly problémy spolupráce mezi evropskými organizacemi vědeckých knihoven. Vystoupili na ní představitel kanadské asociace vědeckých knihoven pan Timothy Mark⁵ a výkonný sekretář SCONUL pan Toby Bainton z Velké Británie. Ředitelka litevské Národní knihovny paní Emilia Banionyte představila konsorcium litevských vědeckých knihoven, pan Pierre Karbone z Francie hovořil o spolupráci s nakladateli. Posledním řečníkem „předkonference“ byl místopředseda LIBER pan Peter Fox, který ve svém příspěvku shrnul témata a formy spolupráce LIBER s nejrůznějšími evropskými organizacemi. Následovala živá debata o postavení a aktivitách LIBER v kontextu rozvoje evropských vědeckých knihoven, která vyústila v podporu myšlenky užší spolupráce LIBER s EBLIDOU.

Tentýž den proběhlo v Univerzitní knihovně slavnostní zahájení konference. Účastníky pozdravili a přivítali vice-rector Varšavské univerzity prof. Wojciech Tygielski, nový ředitel Národní knihovny dr. Tomas Makowski a ředitelka Univerzitní knihovny sympatická Ewa Kobierska-Maciuszko. Za přivítání poděkoval předseda LIBER pan Hans Geleijnse, hlavní projev (keynote speech) měl prof. Jan Madey, odborník v informatice. Omezil se na výčet významných výsledků a světových vítězství Poláků v nejrůznějších oblastech lidského konání. Následovala prohlídka Univerzitní knihovny a posléze garden-party, organizovaná Varšavskou univerzitou.

³ <http://liber2007.buw.uw.edu.pl/>

⁴ <http://s.maxthon.com/?q=University+Library+Warsaw>

⁵ <http://s.maxthon.com/?q=SCONUL>

V první den konference (4. 7. 2007) se jednání konalo v kongresovém sále Národní knihovny. Dopolední program byl zasvěcen problematice měření kvality činnosti knihoven a byl připraven jednou ze čtyř hlavních sekcí LIBER – pro řízení a správu knihoven (Library Management and Administration Division). Jednání moderovala předsedkyně sekce paní Suzanne Jouguelet z Národní knihovny Francie (BNF). Podrobně bylo referováno o semináři „Measuring Quality in Libraries“, který sekce zorganizovala v březnu 2007 v Paříži. Dr. Pierre-Yves Renard ze Statistického úřadu v Paříži hovořil o použití ukazatelů, které obsahují ISO normy 2789 a 1620. Zajímavá byla druhá část dopoledního jednání věnovaná problematice plánování a přípravě nástupců pro vedoucí funkce v knihovnách, jak ji inspirativním způsobem představila paní Anne Murray z Cambridge University Library. Jako provokativní vystoupení lze charakterizovat prezentaci pana Henrika Hollendera, ředitele knihovny Lubliňské Polytechniky, který se zabýval některými nezdravými jevy na polské profesní scéně.

Odpolední jednání bylo zaměřeno na vliv elektronických dokumentů na budování sbírek. V tomto případě program zajišťovala sekce LIBER pro rozvoj sbírek (Collection Development Division). Řídil je pan Trix Bakker z Univerzitní knihovny v Amsterdamu, vedoucí sekce. Zaujala zejména paní Kristina Hornia-Poutanen z Finska (National Electronic Library), která účastníky seznámila s jasnou a přehlednou koncepcí budování Centra elektronických služeb pro finské univerzitní a vysokoškolské knihovny. Se svými zkušenostmi se získáváním elektronických knih se s auditoriem podělili paní Cathy Boylan (Cootts Information Services), pan Ivan Boserup (Královská knihovna (KK) Kodaň), dr. Hazel Woodward z Velké Británie a dr. Michael Cotta-Chonberg (KK Kodaň). Den prožitý v pohostinství Národní knihovny (Biblioteka Narodowa – BN)⁶ byl zakončen velice mile a přátelsky – sklenkou vína, koncertem Chopinova kytarového kvarteta a recepcí, na niž pozval účastníky konference ředitel BN dr. Tomasz Makowski.

Druhý den konference (5. 7. 2007) patřil v dopolední části problematice ochrany a konservace fondů. Program připravila sekce LIBER pro ochranu fondů (Preservation Division), jednání řídila paní Helen Shenton z londýnské British Library, která zároveň prezentovala výsledky nově vybudovaného centra pro ochranu fondů v této významné

⁶ <http://www.bn.org.pl/index.php?menu=1>

evropské knihovně. Pan Denis Schoulen z Královské knihovny v Haagu informoval o projektu „Memory of Netherlands“ a dalších aktivitách této knihovny.

Odpolední jednání připravila sekce Akvizice (Acquisition Division), jednání moderoval dr. Paul Ayrís ((UCL Londýn). Pan Frank Scholze ze stuttgartské univerzitní knihovny se ve své prezentaci velice podrobně zabýval měřením užití, citací a ohlasu v prostředí „Open Access“. Považuje metriku za součást výzkumné politiky. „Open Access“ umožňuje jako katalyzátor sběr a proces měření kvantitativních dat elektronických publikací. Rozšiřuje se tak měření a možnost hodnocení různých aspektů výzkumu. Impact Factor udává hodnoty pouze u časopisů, „webometrics“ umožňuje daleko širší záběr. Pan Richard Davies z Britské knihovny mj. referoval o „LIFE Projectu“, který dokáže kalkulovat cenu digitalizace. Zkušenosti z projektu SCOAP konsorcia uvedl představitel švýcarského CERNu pan Jens Vigen. Ohlášeného zástupce „Exlibris Group“ nahradila paní Tamara Sadeh, která informovala o projektu „Primo“, dle přednášející jde o excelentní mechanismus dodávání služeb, který odpovídá na očekávané požadavky uživatelů. Měly by fungovat rychle a jednoduše, měly by mít přátelský interface a vše na jednom místě. Cílem projektu je poskytovat užitečné, obsažné a integrované služby.

Závěrečný, třetí den (či přesněji půlden) konference (6. 7. 2007) byl jako obvykle věnován místním problémům. Tuto tzv. „Local Session“ řídila paní Ewa Kobierska-Maciuszko, ředitelka varšavské univerzitní knihovny. Zazněly tu tři příspěvky:

1. Dr. Tomas Makowski se věnoval ve své přednášce hlavně historii Národní knihovny a jejím vzácným fondům.
2. Paní Ewa Dobrzynska-Lankosz, ředitelka Univerzitní knihovny v Krakově⁷, hovořila o spolupráci polských vědeckých knihoven, o ustavení a činnosti Konference ředitelů univerzitních knihoven, jejíž je předsedkyní.
3. Pan Blažej Feret, ředitel knihovny Technické univerzity v Lódži, se soustředil ve svém vystoupení na budoucnost knihoven pod zorným úhlem využití Web 2.0.

⁷ <http://www.bn.org.pl/index.php?menu=1>

V následné živé panelové diskusi zaznělo mnoho nářků – na nedostatek peněz, na nepochopení ze strany rektorů, děkanů a vysokoškolských pedagogů atd.

Valná hromada LIBER proběhla v obvyklé podobě a v osvědčeném uspořádání. Účastníci, členové LIBER, vyslechli závěry loňské konference konané v Uppsale, zprávu o stavu členské základny, zprávu o činnosti, o hospodaření i o poskytnutých stipendiích. V roce 2007 byl stanoven nový členský příspěvek, byly doplněny stanovy, bylo rozhodnuto, že nadále nebude vydáván tištěný časopis LIBER Journal. Jednomyslně byl zvolen čestným členem LIBER bývalý předseda ředitel knihovny v Göttingen prof. Elmar Mittler. V rámci varšavské konference bylo také podepsáno „Memorandum srozumění“ s představiteli Královské knihovny v Haagu. LIBER má v současné době 369 členů.

V budoucnu se LIBER zaměří na úzkou spolupráci s evropskými organizacemi, jmenovitě s EBLIDA (v roce 2006 byla již podepsána tzv. Memorandum o srozumění, totéž s CERN.). LIBER bude podporovat projekt „European Digital Library“, financovaný nadací, do níž LIBER rovněž přispívá.

37.výroční konference LIBER se bude konat v roce 2008 v Istanbulu a další rok ve francouzském Toulouse.

Z České republiky se varšavské konference zúčastnili kromě mne PhDr. J. Polišenský, PhDr. M. Faitová, Mgr. I. Prochásková, Mgr. D. Tkačíková, PhDr. I. Hronovská, J. Šatopletová.

Jarmila Burgetová

Výroční konference ELAG 2007

Od 9. do 11. května 2007 jsem se spolu s Ing. Martinem Lhotákem zúčastnil výroční konference ELAG v Barceloně – <http://elag2007.upf.edu/> Z České republiky se konference dále zúčastnili zástupci Univerzity Palackého v Olomouci, Masarykovy university v Brně a Státní technické knihovny v Praze.

Téma konference znělo „Library 2.0“. V průběhu dne se střídaly přednášky s workshopy, které se konaly dva až třikrát denně v deseti pracovních skupinách:

1. Google, Amazon and libraries
2. Social tagging/indexing (User participation)
3. Blogs, Wikis...
4. Resource delivery
5. Library 2.0: what is in a name?
6. A prototype of a Digital Library Management System
7. Preservation of digital content
8. Quality Search and Result through Subject Search Engines
9. E-learning and its effects on libraries
10. Open-source software: pros and cons

Hlavní ideou Library 2.0 je vytvoření takové knihovny, která bude odpovídat potřebám uživatelů a dokáže neustále reagovat na změny jejich potřeb a přání. Library 2.0 je založena na propojení s technologií Web 2.0.

Jednou z oblastí, nad kterou je potřeba se zamýšlet při budování Library 2.0, je Open-source software (OSS) – využívat jej či nevyužívat, v jakých podmínkách mu dávat přednost před softwarem komerčním, vnímat právní aspekty, řešení problémů kolem případné migrace z komerčního na otevřený software a další. To vše jsme probírali na workshopu „Open-source software: pro a proti“.

Velkým kladem bylo, že se na něm nesešli pouze příznivci a zastánci OSS. Jedním z účastníků byl i zástupce softwarové komerční firmy, který byl zdatným oponentem OSS. Fundovanost obou názorových platform byla ku prospěchu workshopu. Z toho i logicky vyplynulo, že v podstatě žádný ze závěrů, ke kterým jsme dospěli, nebyl jednoznačný. Ale to je myslím obrazem veškerých debat, které se na toto téma vedou.

Některé odkazy týkající se OSS:

<http://www.oss.cz/>

http://www.neilgunton.com/doc/open_source_pros_cons

http://www.netc.org/openoptions/pros_cons/comparIng.html

http://www.news.com/Munichs-Linux-migration-slips-to-2006/2100-7344_3-5850633.html

Zdeněk Tichý

Tradiční seminář CASLIN, letos na téma „Informační technologie a komunikace vědeckých poznatků“, se konal 3. až 7. června 2007 ve slovenské Stupavě. I tentokrát se podařilo zajistit kvalitní účast zahraničních hostů.

První dva dny CASLINu byly věnovány přednáškám, následoval den workshopů, kdy se účastníci rozdělili do čtyř skupin a probírali zadaná témata související s tématem CASLINu. Poslední den se konalo takzvané Akvárium, které vychází z programu předchozích dní. Osm odborníků, takzvané rybičky, je přizváno ke stolu uprostřed místnosti – do akvária. Stůl je ze všech stran obklopen ostatními účastníky. Rybičky jsou nuceny vyjadřovat se k zadaným tématům úsporně, ale o to více k věci. V průběhu zasahují svými připomínkami přihlížející posluchači. Kontroverzní názory jsou velmi vítány. Funkce moderátorů se s přehledem ujali Martin Svoboda a Martin Lhoták.

K diskusi byla nabídnuta tato témata:

- Knihovna vs. Google – ignorovat Google nebo využívat?
- Knihovna jako vydavatel – proč, má to vůbec smysl?
- Víme, co od nás uživatelé očekávají? Očekávají od nás vůbec něco?
- Budoucnost knihovních softwarů

Otázky místo odpovědí na závěr jsou zde plně na místě, protože jak vždy zdůrazňuje – letos bohužel nepřítomný – „otec“ CASLINu Andrew Lass, seminář nemá problémy řešit, ale otvírat je, nabízet provokativní otázky...

Shrnutí přednášek i některé postřehy z akvária je možno najít v podrobném článku Jindřišky Kotrlové a Lindy Skolkové:

<http://www.ikaros.cz/node/4305>

Oficiální web akce, kde je mnoho informací včetně fotogalerie, ale nově i videa z celého akvária, viz:

<http://indico.ulib.sk/MaKaC/conferenceDisplay.py?confId=1>

Zdeněk Tichý

Na počátku září (3.–5. 9. 2007) se v Brně konala konference IGeLU (International Group of ExLibris Users). Hlavním organizátorem letošního druhého ročníku byla Moravská zemská knihovna v Brně ve spolupráci s Vysokým učením technickým v Brně (VUT). Jako uživatelé jednoho z produktů firmy ExLibris, knihovního systému Aleph, se konference zúčastnili i zástupci Knihovny Akademie věd ČR.

Konferenci zahájil předseda IGeLU Jiří Kende z Free University Berlin. V úvodu zmínil, že se konference účastní 291 pracovníků ze 130 institucí z 24 zemí světa. Poté informoval o současném stavu IGeLU, o novinkách a také o volbách do řídicího výboru, které proběhly následující den. Po něm se ujali slova prezident ExLibris Matti Shem Tov a vedoucí strategie ExLibris Oren Beit-Arie a naznačili budoucí vývoj produktů firmy. Následovala přednáška o produktu PRIMO od další pracovnice firmy ExLibris Tamar Sadeh. Mluvila o prvních uživatelských produktech. Během srpna a září tento systém pro integrované vyhledávání a dodávání informací zavedlo pět knihoven.

Odpolední program byl již rozdělen do různých sekcí podle produktů firmy. Rozdělení na sekce pro Aleph\ Voyager, Metalib\ SFX, Digitool, Verde již zůstalo i pro následující dny. Pro nás byla samozřejmě zajímavá sekce Aleph\ Voyager, kde již první odpoledne zástupci různých institucí prezentovali své zkušenosti s těmito produkty, tedy integrovanými knihovními systémy. Voyager je knihovní systém mladšího data, který byl navržen zejména pro vědecké a akademické instituce. Stejně jako Aleph je založen na databázovém systému ORACLE, ale v některých funkcích se od Alephu liší. Například administrace systému je, podle Daniela Forsmana z Jonköping University Library, který ve svém příspěvku srovnání obou systémů provedl, ve Voyageru přes modul SYSDADMIN více intuitivní než ALEPHADM klient v Alephu, kde je nutná daleko větší znalost prostředí systému. Na druhou stranu ale konstatoval, že OPAC v Alephu je více flexibilní v nastavení než Voyager. V celkovém shrnutí pak dával ve vývoji větší budoucnost Alephu, což jsme jako jeho uživatelé uvítali.

V další části této sekce tentokrát věnované pouze Alephu byla část nazvaná Aleph Product Update. V úvodu hovořila Dalia Mendelsson (vykonává funkci product managera) a načrtla vývoj systému. V současné době se testuje verze 19 (v listopadu a prosinci 2007) a připravuje verze

20. Tato část byla zakončena diskuzí formou otázek a odpovědí „Questions and Answers“, kde Dalia Mendelsson a také další zástupkyně ExLibris Katryn Harnish z pobočky firmy v USA přímo odpovídaly na otázky z publika.

I v dalších dnech probíhaly podobné diskuze ve všech sekcích. Druhý den konference byla vložena opět sekce formou „Questions and Answers“, kde se lidé z pléna mohli ptát zástupců nejvyššího managementu ExLibris průřezově na všechny produkty firmy.

Poslední den otevřela konferenci sekce o elektronických knihách nazvaná „Impact of E-books on Library Services“. Uvedla ji Hazel Woodward z Cranfield University ve Velké Británii, která připomněla nutnost propagovat poskytování e-books uživatelům. Zmínila problematiku získání a provozování e-books a také důležitost metadat k těmto produktům. V přehledu připomněla i rapidní vzrůst počtu e-books od konce devadesátých let 20. stol. a na druhé straně jejich poměrně malou integraci do fondu knihoven.

V odpoledním programu jsme se zúčastnili také sekce Metalibu (což je pokročilý nástroj pro integrování lokálních i vzdálených informačních zdrojů v knihovnách), kde Stefan Lohrum z Berlína představil kooperativní knihovní síť KOBV Berlin-Brandenburg (Kooperative Library Network), která je založená právě na Metalibu a zahrnuje téměř 60 univerzitních, speciálních a vědeckých knihoven z regionu Berlín Brandenburg. Uvedl příklady provozu i využívání portálu. V závěrečné sekci pořadatelé poděkovali za účast a připojili pozvání na další výroční konferenci, která se bude konat v roce 2008 v Madridu.

SuAleph

Po skončení mezinárodní konference proběhlo na půdě VUT další den (6. 9.) ještě setkání SuAleph, tedy uživatelů systému Aleph z České a Slovenské republiky. Vzhledem k účasti zástupců knihoven, kteří neměli možnosti zúčastnit se mezinárodní konference, bylo hlavním bodem programu zprostředkovat nejzajímavější informace z této akce. Tohoto úkolu se ujali Martin Vojnar z Vědecké knihovny v Olomouci a Iva Příbramská z Karlovy univerzity v Praze. Pak následovalo tradiční seznámení s aktuálními problémy a novinkami v jednotlivých knihovnách. Dalšími tématy pro oblast nejbližší spolupráce byla integrace obrazků obálek a obsahů publikací přímo do bibliografického záznamu,

kteří na příkladě Vědecké knihovny v Olomouci opět uvedl Martin Vojnar, a také problematika digitalizovaných dokumentů v katalogích knihoven.

Marta Kuchtová

Mezinárodní konference „Unitas Fratrum 1457–2007“

Mezinárodní konference „Jednota bratrská jako kulturní a duchovní fenomén“, se konala ve dnech 20.–21. září 2007 na půdě Evangelické teologické fakulty UK v Praze. Na rozdíl od rozsáhlých akcí, jež se uskutečnily při příležitosti pětistého výročí založení jednoty bratrské v roce 1957,⁸ se letošní oslavy 550. jubilea nesly v komornějším duchu. Dvoudenní konferenci, které se zúčastnili i historikové, teologové a bohemisté z Francie a Německa, pořádala Evangelická teologická fakulta UK, Husitská teologická fakulta UK a Filozofický ústav AV ČR, v. v. i. Zástupci těchto institucí (Martin Wernisch, Jan B. Lášek a Martin Steiner) se také ujali krátkého úvodního slova a moderování jednotlivých tematických bloků, na něž bylo toto odborné setkání rozčleněno.

Čtvrteční odpoledne zaplnily příspěvky věnované zejména vnitřní profilaci náboženského a teologického směřování jednoty bratrské v 16. a 17. století. Z celé řady pronesených referátů lze na tomto místě zmínit například ty, které se věnovaly konfesijnímu vývoji tohoto náboženského hnutí mimo české území (např. Marta Bečková hovořila o proměnách jednoty bratrské v polském exilu, Karl-Eugen Langerfeld referoval o záměrech jednoty v evropsko-asijském prostoru). Hned několik badatelů sledovalo dobové konfesijní spory, buď v obecné rovině (Albert Kubišta), nebo přímo konkrétní konflikty jednoty, ať už se týkaly Samuela Martinia z Dražova (Vladimír Urbánek) nebo Jana Hederika (Petr Zemek).

⁸ Československá církev a Jednota bratrská: (Sborník prací k 500. výročí staré Jednoty bratrské), ed. Miloslav Kaňák, Praha 1967, 250 s.; Jednota bratrská 1457–1957: Sborník k pětistému výročí založení, Praha 1956, 304 s.

Na další oblast života a tvorby jednoty bratrské byl zaměřen další blok příspěvků naplánovaný na páteční dopoledne. Z pronesených referátů zmiňme například příspěvek Jany Uhlířové o školství, jakožto charakteristickém a výrazném fenoménu českobratrského života. Hned dva vstupy se týkaly bratrské homiletiky: Ota Halama a Jindřich Marek referovali o pohřebních kázáních z první poloviny 16. století a Daniel S. Larangé souhrnně pojednal o vývoji kazatelství jednoty bratrské v letech 1457–1670. Další příspěvky a bohatá diskuse se pak týkaly bratrské hudby a hymnologie v 16. a 17. století (Olga Settari).

V závěrečném bloku konference byly soustředěny příspěvky reflektující prameny k dějinám jednoty bratrské v 17. století. Dagmar Čapková například sledovala stopy jednoty bratrské v díle Jana Amose Komenského, Jiří Just pak referoval o vzácném nálezů archivu česko-bratrského biskupa M. Konečného a jeho významu pro studium dějiny jednoty pro období před Bílou horou. Celý program byl zakončen příspěvkem Lenky Veselé o českobratrské literatuře v knihovně posledních Rožmberků.

Lenka Veselá

Konference „Svět v obrazech. Grafické sbírky v kulturních institucích: jejich typologie, organizace a funkce“⁹

Vyhlášené téma konference, konané ve dnech 6.–7. prosince 2007 v hlavní univerzitní budově ve Wroclawi, bylo přednesenými referáty pojato velice široce – od výkladů sdělení, jež obrazy měly předávat svým současníkům i jejich potomkům, přes příspěvky zabývající se otázkami metodologie a vyhovující terminologie až po prezentace obsahu, uspo-

⁹ Świat w obrazach. Zbiory graficzne w instytucjach kultury: ich typologia, organizacja i funkcje.

řádání i zásad zpracování a správy konkrétních grafických či uměleckých sbírek v různých polských institucích.

Konferenci pořádal Ústav vědeckých informací a knihovnictví Univerzity ve Wrocławu (Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa Uniwersytetu Wrocławskiego), ale jak mezi posluchači, tak mezi referujícími zastoupeny též instituce uměnovědného zaměření. V prvním konferenčním dni bylo na programu 12 referátů, vesměs věnovaných interpretacím uměleckých děl a terminologickým otázkám, jak o tom vypovídají názvy, pod nimiž autoři své referáty na konferenci přihlásili. Uvítacími projevy pozdravili účastníky děkan filologické fakulty prof. dr. hab. Michał Sarnowski a ředitelka pořádajícího ústavu dr. hab. prof. U. Wr. Marta Skalska-Zlat. Poté zahájila konferenci vstupním vystoupením předsedkyně organizátorského týmu dr. hab. prof. U. Wr. Małgorzata Komza z Institutu vědeckých informací a knihovnictví, která nastínila širokou škálu otázek, vztahujících se k proměňující se roli obrazu v různých konotacích, včetně tvůrců a „konzumentů“, až po jeho hodnocení v moderní době a hledání kritérií pro význam a zpřístupnění grafických sbírek různého původu i obsahu. Na náročnost a naléhavost upřesnění a sjednocení vhodných odborných termínů, napomáhajících vyhovující typologii a klasifikaci předmětů a dokumentů, spadajících do zmíněné oblasti, poukázala ve svém vystoupení dr. Jolanta Talbierska z Kabinetu rytin Univerzitní knihovny ve Varšavě. V několika aspektech na toto vystoupení navazoval společný příspěvek dr. Agnieszky Seidel-Grzesińskiej a dr. Ksenie Stadnické-Brzezické (Ústav dějin umění a Historický ústav Univerzity ve Wrocławu) o minulých i současných metodách popisu uměleckých děl za účelem jejich interpretace jako východiska pro klasifikaci a katalogizaci: představena byla koncepce nejstarších kompendií (např. *Iconologia* Cesare Ripy z r. 1593) i nejnovější snaha o uplatnění kódovaného ikonografického systému ICONCLASS ze 40. let 20. století. Poutavým vystoupením zaujal prof. dr. hab. Jakub Pokora (Ústav umění Polské akademie věd z Varšavy), který se rozhodl, za pomoci názorných ukázek, upozornit na jedno opomíjené poselství obrazů, totiž na výpověď gest vyobrazených postav. Několik referujících se soustředilo pouze na určitý typ vyobrazení či druh techniky: mgr Kamilla Pijanowska (Národní muzeum ve Varšavě) podala přehled o uplatnění dřevorytu v časopisecké produkci a jeho historickém významu v současných muzejních sbírkách; dr. hab. prof. UMCS Maria Juda (Ústav knihovnictví a vědeckých informací Univerzity Marie Curie-Sklodowské v Lublinu) svým přehledem kartografických ilustrovaných

vydání přiblížila vizualizaci světa na mapách; o tiskařském signetu a otázkách jeho studia promluvila dr. Katarzyna Krzak-Weiss (Ústav polské filologie Univerzity Adama Mickiewicze v Poznani), zatímco dr. Barbara Szornel-Dąbrowska (Svatokřížská akademie / Akademia Świętokrzyska, Ústav knihovnictví a novinářství, Kielce) na příkladu sbírky exlibris z Muzea Przypkowských v Jędrzejowě doplnila program konference poukazem na tuto jednu z nejdrobnějších grafických forem, neopominutelnou však jak v historii knihy, tak umění. Význam starých vyobrazení města pro rekonstrukci jeho podoby v minulosti představila mgr Magdalena Szafrkowska (Národní muzeum ve Wrocławu) na souboru historických kreseb, grafik i fotografií Wrocławu od 20. let 19. století. Do téměř současného uměleckého prostředí přenesla posluchače dr. Jolanta Chwastyk-Kowalczyk (Svatokřížská akademie / Akademia Świętokrzyska, Ústav knihovnictví a novinářství, Kielce), popisující tvorbu polských umělců v zahraniční emigraci, především ve Velké Británii v letech 1940–1989, doposud bez monografického shrnutí.

Dva referáty, zařazené do programu prvního dne, již předznamenávaly obsahovou náplň dne následujícího, v němž převažovaly charakteristiky sbírek a projektů: ohlášený příspěvek Mgr. Barbary Chojnacké (Pomořanská knihovna Stanisława Staszice / Książnica Pomorska im. Stanisława Staszica, Štětín), která však nemohla přijet, měl představit fotografické sbírky, opatrované v ikonografické sekci štetínské knihovny, a mgr Małgorzata Mikula (Národní ústav Ossolińských / Zakład Narodowy im. Ossolińskich ve Wrocławu) poskytla podrobný popis složení sbírek v tamějším Kabinetu grafiky. Tento výklad byl před polední pauzou doplněn přímou návštěvou zmíněného kabinetu, kde si účastníci konference měli možnost prohlédnout vybrané originály a výstavu, prezentující dva hlavní umělecké fondy této významné wrocławské instituce – zakladatelské dary Józefa Maksymiliana Ossolińského (1748–1826) a Henryka Lubomirského (1777–1850).

Druhá exkurze v programu konference předcházela následující ráno sedmi referátům. Účastníky konference tentokrát přivítali kolegové v Oddělení grafických sbírek Univerzitní knihovny ve Wrocławu: opět byla připravena řada velmi zajímavých originálů od ilustrací v tzv. těstových tiscích z 15. století až po fotografická alba moderní doby. Poté konference pokračovala přehledem menších i rozsáhlejších uměleckých sbírek, uchovávaných v různých institucích: o Kabinetu rytin Univerzitní knihovny ve Varšavě referovala mgr Małgorzata Bilozór-Salwa, o sbírkách rytin, plakátů a Galerii jedné knihy (Galeria Jednej Książki)

Mgr. Jadwiga Wielgut-Walczak, ředitelka Hlavní knihovny Akademie krásných umění v Krakově, zatímco prof. dr hab. Paweł Banaś (Ústav kulturologie University ve Wroclawi) se své přednášce zabýval svébytnými grafickými výtvary – srovnával sbírku pohlednic v Národní knihovně ve Varšavě a soukromou sbírku význačného varšavského sběratele Bohdana Dunina-Wilczyńskiego.

Společným motivem posledního bloku referátů bylo elektronické zpracování a zpřístupnění grafických dokumentů. Sem byl zařazen i jediný zahraniční příspěvek – referát pracovníků knihovědného oddělení Knihovny Akademie věd ČR. Anežka Baďurová a Markéta Brabcová připravily za spolupráce Hany Beránkové výklad s obrazovou prezentací projektů na digitální zpracování knižních ilustrací ve starých tiscích, z nichž Knihovna AV ČR do digitální podoby převedla především veduty z bohemikálních tisků, popsaných národní retrospektivní bibliografií cizojazyčných bohemik, kterou knihovědné oddělení vytváří, a dva digitální soubory z tisků dochovaných ve vlastním historickém fondu KNAV – signety z 16. a 17. století a podepsané ilustrace z knih z let 1501–1750. V následujících dvou vystoupeních mgr Agata Pietrzak přiblížila stav digitální knihovny ikonografických dokumentů v Národní knihovně ve Varšavě a mgr Beata Madajewska projekt EURIDICE, umožňující on-line přístup do unikátních sbírek, které opatruje Kopernikova knihovna (Książnica Kopernikańska) v Toruni. Posledním referátem konference bylo citlivé téma právních aspektů pořizování reprodukcí z grafických sbírek, které pojednala mgr Emilia Ilska (Ústav vědeckých informací a knihovnictví, Wroclaw).

Živé diskuse prokázaly, že v polském prostředí jsou jako palčivé problémy pocítovány tytéž oblasti otázek jako u nás – kromě již zmiňovaných metodických zásad a terminologického názvosloví např. také potřeba multidisciplinárního přístupu, v tomto případě těsnější spolupráce knihovnědců a historiků umění. Několikrát zazněly i úvahy o dalším vývoji digitalizace a její úloze ve zpřístupňování sbírek. Všechny přednesené referáty i závažné doplňky a názory z průběhu diskusí budou publikovány v konferenčním sborníku.

Anežka Baďurová

Evropský seminář o kompetencích CERTIDoc 2007

V Paříži se konal dne 15. června 2007 evropský seminář CERTIDoc. Zorganizovala jej francouzská asociace informačních pracovníků ADBS. Semináře se zúčastnili představitelé profesních spolků z jedenácti evropských zemí: Belgie, Chorvatsko, Česká republika, Francie, Maďarsko, Itálie, Portugalsko, Rumunsko, Španělsko, Švýcarsko a Velká Británie. Přihlášený účastník z Německa se v poslední chvíli omluvil.

První část semináře byla věnována vzájemnému seznámení o vývoji evropské certifikace v jednotlivých zemích, která je prováděna v souladu s mezinárodním standardem ISO 17024. Sedm spolků je již angažováno v procesu udílení evropských certifikátů podle pravidel konsorcia CERTIDoc z roku 2005 (www.certidoc.net). Členové konsorcia CERTIDoc shromáždění na tomto semináři souhlasili s vytvořením „strategické komise“, která bude sloužit k výměně informací a zkušeností mezi spolky. Společná komunikace bude směřovat k rozšíření povědomí o evropské certifikaci i mezi další osoby a instituce – hodnotitele, partnery z oblasti lidských zdrojů, národní agentury pro zaměstnání a další profesní organizace.

Odpolední program (druhá část semináře) byl věnován pokračování prací na Evropském průvodci kompetencemi informačních pracovníků. Druhé vydání z roku 2004 je nyní k dispozici v jedenácti jazycích a je šířeno jak prostřednictvím tištěných publikací, tak i elektronických verzí volně dostupných na webových stránkách. Všichni účastníci evropského semináře ocenili význam tohoto referenčního dokumentu pro profesi a zejména zdůraznili různorodé možnosti jeho použití. V řadě zemí byl tento dokument použit pro restrukturalizaci vzdělávacích programů knihovnictví a informační vědy na univerzitách a odborných školách, tak jak probíhala v souladu s Boloňským procesem.

K přípravě 3. vydání, které by mělo vyjít v roce 2009, bylo rozhodnuto vytvořit na evropské úrovni „Euroguide-konsortium“ k zastrešení všech organizací zapojených do překladu a aktualizace Evropského průvodce. V každé zemi nebo lingvistické oblasti bude národní asociace členem konsorcia a bude tvořit spojovací bod s místními profesními spolky nebo dalšími organizacemi využívajícími Evropského průvodce. Wiki byla vybrána jako podpora společné práce různých asociací. Cílem práce bude také zdokonalení a upřesnění terminologie.

Profese nyní disponuje – dle názoru představitelů ADBS – dvěma hlavními nástroji pro analýzu a hodnocení kompetencí informačních pracovníků – Projektem evropské certifikace a Evropským průvodcem kompetencemi. Evropský seminář ukázal výhodu projektového přístupu pro práci vykonávanou rozdílnými asociacemi na evropské úrovni. Zároveň byla zdůrazněna a podpořena tendence k společné práci, protože takovýto nástroj nemůže být rozvíjen jednou asociací, zvláště, když se postupně smazávají hranice mezi zaměstnáními. V některých zemích vytvořená konsorcia sdružují více profesních organizací. Konečně účastníci tohoto semináře podtrhli vůdčí roli ADBS,¹⁰ která se již 15 let věnuje koncepci, tvorbě, údržbě a šíření těchto nástrojů kolektivního řízení profesních kompetencí.

Spaz knihovníků a informačních pracovníků (SKIP) ČR se zúčastňuje od počátku (od roku 1997) na všech těchto pracích, nejprve v rámci evropského projektu DECIDoc, nyní CERTIDoc. SKIP vydal v loňském roce v edici Aktuality SKIP český překlad druhého vydání Evropského průvodce kompetencemi informačních pracovníků (překlad prvního vydání byl vydán v roce 1999). Publikace je rozebrána a její elektronická verze je vystavena na webu SKIP:

http://skip.nkp.cz/KeStazeni/Pruvodce_kompetencemi2007.pdf

V prosinci 2006 proběhl v Ústavu informačních studií a knihovnictví odborný workshop k problematice kompetencí informačních pracovníků, obsáhle o něm referovala Linda Skolková v čas. IKAROS (<http://www.ikaros.cz/node/3817>). Na letošní konferenci INFORUM byla širší odborné veřejnosti představena prezentace k tomuto tématu (<http://www.inforum.cz/sbornik/2007/99/>) a příspěvek na dané téma zazněl i na letošní konferenci „Knihovny současnosti“.

SKIP je členem konsorcia CERTIDoc a bude se nadále podílet na všech budoucích aktivitách tohoto evropského projektu a usilovat o aplikaci jeho závěrů do české knihovnické a informační praxe.

Jarmila Burgetová

¹⁰ <http://www.adbs.fr/site/>

Ochrana a konzervace těšínského literárního dědictví

Książnica Cieszyńska v polském Těšíně, ustavená v roce 1993 a činná od 1. ledna 1994, je příkladem životnosti instituce, která se při finančním zajišťování svého fungování nehodlá spoléhat jen na rozpočet města a vědoma si zároveň také svého významu, přesahujícího i hranice regionu, jedná podle toho. Za 14 let své existence se jí podařilo nejen soustředit rozptýlené historické knihovní fondy, založit a soustavně rozmnožovat kvalitní fond moderní odborné a vědecké literatury, ale po letitém úsilí dokonce vybudovat pro své sbírky, zaměstnance i čtenáře nové sídlo v rekonstruovaném městském paláci z 18. století. Už těchto úkolů bylo dost, avšak knihovna současně pořádala a pořádá výstavy, přednášky, semináře, prezentace i konference a nyní vstoupila do dvou dalších náročných projektů, jejichž výsledky nemohou být v České republice opomenuty:

V rámci projektu Společné prameny iniciovala a ve spolupráci s Kongresem Poláků v České republice uskutečňuje ediční řadu Bibliotheca Tessinensis, vědecky komentovaná vydání písemných pramenů k dějinám Těšínského Slezska (ve dvou částech – Seria Polonica a Seria Bohemica – bylo od r. 2004 vydáno po dvou svazcích, více viz <http://www.kc-cieszyn.pl/bt/index.html>

Stala se koordinátorem tříletého projektu na Ochranu a konzervaci těšínského literárního dědictví, do něhož jsou pojaty fondy konsorcia pěti institucí: Książnica Cieszyńska, Archiwum Państwowe w Katowicach – Oddział w Cieszynie, Muzeum Śląska Cieszyńskiego, Parafia Ewangelicko-Augsburska w Cieszynie a Konwent Zakonu Bonifratrów w Cieszynie. Většina sbírek, začleněných do projektu, postrádá dodnes moderní dokumentaci (katalogy či inventáře) a fyzický stav početných vzácných exemplářů čeká na restaurátorský či konzervační zásah, který by je zachránil pro budoucnost. Po ukončení letos zahájeného projektu by tedy měly být tyto nedostatky v převažující míře odstraněny. Předpokládá se všestranné zabezpečení archivních a knižních fondů, včetně potřebného zlepšení jejich uložení, desinfekce a jiného konzervačního ošetření, dále kompletní restaurování 113 starých tisků, rukopisů, archiválií a map, inventarizace a katalogizace přibližně 34 000 knižních jednotek, 60 bm archiválií archivu evangelického sboru, digitalizace několika set nejčennějších a zároveň nejohroženějších knižních i archivních dokumentů a současně i širší vědecká a kulturní prezentace muzejních sbírek,

archivu evangelické fary a jí spravované tzv. Tschammerovy knihovny a knihovny řádu milosrdných bratří, které byly doposud přístupné a využívané jen v míře, neodpovídající jejich významu (celkem jde o cca 60 mb archiválií, několik set rukopisů a 42 000 svazků tištěných spisů, včetně 5 500 starých tisků). Kromě zkvalitnění evidence opatrovaného kulturního dědictví bude tedy výsledkem projektu i zpřístupnění specifických historických pramenů, jakými jsou knižní sbírky, ne vždy badatelsky oceňované.

A kde všude Książnica Cieszyńska hledá finanční zdroje? Jejich výčet by byl delší, než-li dovoluje rozsah této zprávy, ale jako příklad postačí přispěvatelé na poslední dva zmíněné projekty: Nadace polsko-německé spolupráce, Stiftung Haus Oberschlesien, polsko-český Interreg III A, Finanční mechanismus Evropského hospodářského prostoru a Norska, polské Ministerstvo kultury a národního dědictví. Každý, kdo kdy podával žádost o grant či jinou finanční podporu nějakého projektu, dovede si detailně představit, kolik práce a času si vyžádá vyplnění předepsaného formuláře. A jaké manažerské schopnosti jsou potřeba k tomu, aby se našly takové vhodné zdroje, jež by byly v souladu s plánovaným záměrem. O tom, že Książnica Cieszyńska pohotový přehled má, svědčí i podíl Finančního mechanismu Evropského hospodářského prostoru, který poskytuje finanční částky do osmi prioritních oblastí prozatím jen ve vymezeném časovém období od 1. května 2004 do 30. dubna 2009 (podrobněji viz: http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/FM_EHPaNorska.pdf).

Książnica Cieszyńska připravila návrh žádosti o podporu svého projektu již v roce 2005. Její zkušenosti z přípravy i celého průběhu projektu budou ojedinělé a poučné určitě nejen v rámci polských hranic. Popis starých tisků a dalších dokumentů nebudou totiž provádět pracovníci institucí, spojených v konsorciu, nýbrž dočasně placení externisté, a mimo vlastní konzervátorský ateliér knihovny by měla být provedena i část konzervačních ošetření. Nalezení vyhovujícího „sboru“ specialistů ovšem představuje řadu konkursů, diskusí nad sjednocující metodikou, postupy a kontrolami, stanovením podmínek, za nichž budou dokumenty zpracovávány i nad řadou zcela administrativních povinností, které mohou úplně nečekaně pohltnout spoustu času především koordinátorům projektu. Je tedy na místě popřát jim i ostatním členům konsorcia nejen mnoho energie, ale i dostatečnou přízeň sv. Vavřince, patrona archivářů a knihovníků, a snad i Dalimila, patrona archivářů českých.

Anežka Baďurová

Prínosné stretnutie v Univerzitnej knižnici

Dňa 15. októbra tohto roku usporiadal Spolok slovenských knihovníkov (SSK) v spolupráci s Univerzitnou knižnicou v Bratislave (UKB) v prednáškovej sále tejto kultúrnej ustanovizne podujatie, ktorého hlavnými témami boli vystúpenia účastníkov medzinárodných podujatí a diskusia na aktuálne knihovnícke témy. Heslo stretnutia znelo „Letom knihovníckym svetom“.. Stretnutie bolo formálne rozdelené do dvoch častí a moderoval ho Alojz Androvič. V prvej išlo o prezentovanie poznatkov, ktoré získali účastníci medzinárodnej spolupráce, zahraničných ciest a podujatí organizovaných IFLA a ASLIB, ktorí sa na nich zúčastnili po roku 1989. Druhá časť bola ladená skôr spoločenský.

Hlas o efektívite knižníc

Ohlasovaným v pozvánke prekvapením sa ukázal byť emeritný profesor ekonómie na univerzitách v Princetone a Harwarde, Richard Quandt. Jeho vedecká dráha začala v Strednej Európe, bol aj jedným z členov dozornej rady Mellonovej nadácie a ďalších telies, ktoré sa pred 10-15 rokmi významne zaslúžili o modernizáciu slovenského knihovníctva. Moderátor uviedol, že v dnešnom svete čoraz viac dominuje ekonomika a peniaze, a že dokonca aj knižnice poskytujú také procedúry, ktorými sa doposiaľ zaoberali iba výrobné podniky. Vieme, že knižničné služby sa budú kalkulovať už iba na ekonomickom základe. V tejto súvislosti položil profesorovi Quandtovi ako ekonómovi otázku, či je tento prístup správny a ako by sa mali zvýrazňovať úlohy knižníc v súčasnosti a v budúcnosti.

Spoločenskú a ekonomickú efektívnosť účinkovania knižnice vzácný hosť prirovnal k rozhodnutiu o výstavbe mosta v určitej oblasti, ktorý istému počtu obyvateľov skráti čas cestovania a zníži náklady na dopravu. Tieto sa dajú vyčíslit, pokiaľ sú známe počty aut, priemerne počty v nich prevážaných osôb, náklady na pohonné látky. V prípade knižníc sú dva spôsoby uvažovania o ich ekonomickom prínose. Prvý je pomerne priehľadný a týka sa vnútornej efektívnosti práce knižníc: výpožičiek, MVS a ďalších služieb, ktoré sa prepočítavajú na počty používateľov a počty tých pracovníkov knižnice, ktorí ich zabezpečujú. Tieto

údaje za jednotlivé knižnice sa dajú jednoznačne posudzovať, čiže vzniká pomerne presná predstava o ich efektívnosti. V prípade mosta, priehrady či elektrárne jestvuje trhová hodnota ich prínosu či „produktu“, lebo hodnotu ich prínosu určuje trh. Tento však v prípade knižníc, archívov či múzeí nejestvuje a preto účinkovanie nemožno merať trhovými nástrojmi. Profesor Quandt opísal postup, ktorý charakterizoval ako kontingenčnú hodnotiacu analýzu, ktorú sa môže uplatniť pri posudzovaní prínosu spomínaných inštitúcií. Zakladá sa na uskutočňovaní štandardizovaných rozhovorov s veľkým počtom respondentov, ktorí by mali navrhnúť finančnú čiastku, ktorú by boli ochotní zaplatiť za tú – ktorú službu. Spracovaním takýchto odpovedí možno stanoviť hypotetickú hodnotu tej-ktorej služby. Slabou stránkou uvedenej procedúry je jej subjektivita, nakoľko ľudia iba hádajú, koľko by boli ochotní zaplatiť za konkrétnu službu knižnice.

Lobovanie za knižnice a úlohy profesijných združení

Profesor Quandt taktiež uviedol, že o hodnote knižničných služieb môže vypovedať aj situácia, v ktorej je potrebné sa rozhodnúť o alokácii zdrojov: buď to na zriadenie parku, múzea, zoologickej záhrady alebo knižnice. Práve v boji za presadenie výstavby konkrétneho zariadenia sa ukazuje, kto má silnejšie zázemie a podporu v príslušnom spoločenstve. V tejto súvislosti moderátor stretnutia Ing. Androvič podotkol, že práve v takýchto o situáciách sa vytvára priestor na aktivity mimovládnych združení, ktoré by sa mali zasadzovať za zriaďovanie kultúrnych zariadení

Slovenskí knihovníci na medzinárodných fórach

Predsedyňa Spolku Slovenských knihovníkov Ing. Silvia Stasselovej, ktorá v tomto roku sa stala členkou jedného z výborov IFLA, konštatovala, že dianie v slovenskom knihovníctve je súčasťou svetového knižničného diania, prebiehajú v ňom obdobné javy a procesy, ako v ostatných krajinách. Nielen slovenskí knihovníci musia bojovať, aby si ich všimli tí, ktorí rozhodujú o peniazoch, ale je to tak aj inde. Informovala o svojej účasti na konferencii IFLA v Durbane v Juhoafrickej republike, kam boli vyslane 2 osoby zo Slovenska. Upozornila, že knihovníci zo

silnejších krajín sa usilujú solidárne bojovať aj o záujmy knihovníctva v krajinách slabších, čo je vidieť na práci IFLA, kde sa konferencie konajú práve v takýchto slabších krajinách, zakaždým na inom kontinente. Poukázala aj na to, že konferenciu ALA v roku 2006 usporiadali v záplavami zničenom New Orleans, čo bol veľmi šťastný krok, pretože obyvateľstvo mesta bolo knihovníkom vďačné a atmosféra veľmi srdečná. Slová Ing. Silvie Stasselovej doplnil moderátor informáciou a celkovom pôsobení IFLA a ALA, nato dal slovo Dr. Trgiňovi, ktorý bol účastníkom podujatí oboch spomínaných združení a uviedol, že na konferencii ALA bolo 2800 osôb a jej ekonomický prínos vyčíslili na viac než 2 000 000 dolárov. Podujatia ALA a IFLA sumarizujú dianie vo svete, načrtávajú programy a projekty, odborné otázky sa naskoľujú a riešia na ich odborných fórach. Slovensko na takýchto podujatiach zastupuje 1-2 delegáti, pričom z Českej republiky ich zvykne chodiť do 8 a z Číny aj do 100 osôb. Rečník ďalej uviedol, že Univerzitná knižnica je v IFLA od roku 1981 a podľa jej riaditeľa je potrebné, aby sa jej zástupca zúčastňoval na podujatiach tejto organizácie, lebo vďaka tomu získava určitý rozhľad, ktorý následne uľahčuje rozhodovanie. Porovnal aj rozsah pôsobnosti, podujatia a pôsobnosť ALA a Spolku slovenských knihovníkov.

Dr. Trgiňa poukázal, že svet sa posunul dopredu, môžeme sa porovnávať s okolitými krajinami, osobitne z Českou republikou. Vývoj na Slovensku išiel dopredu, slovenskému a českému knihovníctvu veľmi prospela podpora z Mellonovej nadácie na začiatku 90 rokov, pokračoval pán Trgiňa a poukázal na fakt, že slovenské knihovníctvo veľa čerpallo z Česka, po rozpade Československa ostalo odkázané na seba. Národné knižnice sa nachádzajú v hlavných mestách jednotlivých štátov, upozornil ďalej vo svojom vystúpení riaditeľ Univerzitnej knižnice a dodal, že naša úroveň vedomostí o dianí vo svete je vysoká, čo potvrdzuje úroveň medzinárodných odborných podujatí. Sme samoukovia, konštatoval, naučili sme sa pohybovať v nežičlivom prostredí. Sú veci, ktoré nás obmedzujú: financie, počty zamestnancov, budovy. Potenciál je v mladých ľuďoch, uzavrel optimisticky Dr. Trgiňa.

Kooperácia knižníc ako problém a šanca

Moderátor podujatia pán Ing. A. Androvič nadniesol myšlienku, že sila knižníc je v ich spolupráci. Knižnice predstavujú globálny fenomén

a vďaka spolupráci nadobúdajú obrovský potenciál na lokálne pôsobenia. Prof. Quandt poukázal na veľký význam konzorcií zložených z 5-10 knižníc a uviedol, že za posledných 20 rokov sa knižnice stali veľmi dôležité, keďže používajú unifikované postupy a nástroje, vytvárajú jedinečné súbory. Dr. Trgiňa v tejto súvislosti poukázal na obrovský rozvoj spolupráce a interoperativity múzeí, knižníc a archívov v zahraničí, čo len potvrdzuje potrebu prehlbovania spolupráce knižníc na Slovensku. A. Androvič upozornil, že účasť na zahraničných podujatiach je často namáhavá a nebezpečná. Vidí v Európe obrovský priestor pre spoluprácu knižníc a poukázal na zanedbávanie spolupráce na vnútroštátnej úrovni.

Pani Stasselová sa podľa vlastného vyjadrenia zúčastnila 5 konferencií IFLA, pričom prítomným premietla prezentáciu z konferencie v Durbane. Na margo konferencií uviedla, že poskytujú obrovské možnosti nadväzovania kontaktov a prezentovania sa. Podčiarkla aj dôležitosť osobných kontaktov.

Výlety do minulosti

Ing. B. Procházka prítomným porozprával, ako s Ing. Hajduškom organizovali v roku 1978 kongres IFLA n Štrbskom Plese vo Vysokých Tatrách. Uviedol, že vtedajší predseda vlády dal pokyn, aby na posledný augustový a prvý septembrový týždeň boli k dispozícii kapacity hotelov odborárskych a podnikových zotavovní na Štrbskom Plese a v okolí. Konferencie sa zúčastnilo 1 200 účastníkov zo 104 krajín, predniesli 180 referátov, ktoré boli v 3 jazykoch a dovedna bolo pripravených 540 materiálov. V odozve na toto vystúpenie moderátor A. Androvič potvrdil, že Slovensko má tradíciu spolupráce s IFLA, ale dnes sa tam prebýjame zdola a sme tam vďaka pribojným jednotlivcom. Ing. Stasselová uviedla, že takéto podujatia šíria dobre meno poriadateľskej krajiny a hlasno sa zamyslela, či by sme sa časom nemali uchádzať o organizovanie ďalších podujatí IFLA. Hneď na to však poukázala, že Spolok slovenských knihovníkov funguje len vďaka podpore členov. Ďalej Ing. S. Stasselová uviedla, že ako členka sekcie pre manažment knihovníckych asociácií by chcela posilniť knihovnícke združenia v našej časti Európy. Maďari či Chorváti sú v podobnej situácii ako my. Vyslovila želanie, aby sa 20 členov jej sekcie stretlo na Slovensku, keďže je zvykom, že sa každý rok stretávajú v inom štáte. V tejto súvislosti Dr. Trgiňa informoval, že účasť

jednej osoby na zasadnutí IFLA stojí 300-400 tisíc korún a on sám bol nútený hľadať sponzorskú podporu. Bez podpory ministerstva, regionálnych samospráv sa dlhodobu nepriaznivú tendenciu nepodari zvrátiť. Docentka J. Steinerová uviedla, že sa zúčastnila konferencie Amerikej spoločnosti pre knižničnú vedu, pričom túto jej cestu finančne podporil SSK. Doc. S. Makulová informovala o konferencii v Dubaji v Bahrajne, kde sa hovorilo na tému metodiky hodnotenia informačnej architektúry. Boli tam zástupcovia 36 krajín, a ona tam zastupovala štáty strednej a východnej Európy. Optimistický tón vniesol do debaty moderátor spomínajúc ohlasy zo zahraničia na tohtoročný CASLIN, ktoré vyzdvihovali úroveň prác študentov a doktorandov bratislavskej katedry. Na tieto slová reagovala PhDr. Mária Kadnárová z Asociácie slovenských knižníc sarkastickou otázkou, koľkí absolventi Katedry prídu pracovať do knižníc a mrazivo pravdivým konštatovaním, že kritériom hodnotenia pracovníka je plat. Zároveň informovala o vlastnom neformálnom prieskume personálnej situácie v bratislavských knižniciach, ktorým zistila, že vekový priemer pracovníkov je 52 rokov.

Záver stretnutia a následná spoločenská časť sa niesli v znamení blahoželaní Alojzovi Androvičovi k jeho šesťdesiatke, a taktiež Ing. S. Stasselovej k jej významnému životnému jubileu.

Tomasz Trancygier

Berlínské nakladatelství BibSpider a jeho publikace „Digitalisieren – Internationale Projekte in Bibliotheken und Archiven“

Berlínské specializované vydavatelství BibSpider (Info – Networking for Libraries – www.bibspider.de) vydalo v roce 2007 další novou odbornou publikaci, na jejímž vzniku se podíleli také vedoucí pracovníci Knihovny AV ČR.

Tentokrát bylo vybráno velmi aktuální téma – digitalizace. Do publikace přispělo celkem jedenáct autorů, kteří se podělili se čtenáři o své

poznatky a zkušenosti z přípravy a realizace mezinárodních projektů, zaměřených na digitalizaci, a to jak v knihovnách, tak i v archivech.

Sborník zahrnuje z jedné poloviny příspěvky německých autorů, z druhé poloviny příspěvky autorů z dalších různorodých zemí (Česko, Estonsko, Rakousko, USA).

Publikaci zahajuje poměrně rozsáhlý příspěvek PhDr. Anežky Baďurové o ochraně a zpracování starých fondů KNAV, v druhé části najdeme a příspěvek z pera Ing. Martina Lhotáka o digitalizačním centru a digitální knihovně v KNAV.

Publikace čítající přes 250 stran je mnohostranně použitelná, příspěvky jsou uvedeny jak v němčině, tak v angličtině. Každý jazykový oddíl uzavírá pasáž s medailonky autorů, které uvádějí jejich základní biografické údaje. Každý text odkazuje na řadu dalších pramenů a webových stránek, nechybějí ani různé nákresy a doprovodné tabulky.

Vydavatelství Bibspider se tak snaží naplňovat svůj program – vydávat ročně dvě až tři publikace na aktuální témata v oblasti informačních služeb, některé z nich plní i funkci učebnic pro další celoživotní vzdělávání informačních profesionálů. Stejnou funkci mají i čtvrtletně vydávané „Newsletters“ s informacemi od partnerů z východní a západní Evropy.

Jarmila Burgetová

Ohlášené konference, semináře a veletrhy

Na prahu roku 2008 si mnozí z vás děláte plány účasti na akcích v novém roce. Přijměte jako malou pomůcku přehled ohlášených konferencí, seminářů a veletrhů v zahraničí na rok 2008. Zároveň vás upozorníme na pěkný mezinárodní kalendář, který je možné volně stáhnout z internetu.

Více na
http://www.keyperspectives.co.uk/aboutus/Being_creative/OA_calendar_2008.pdf

BOBCATSSS 2008

Zadar (Chorvatsko), 28.–30.ledna 2008

Více na <http://www.bobcatsss2008.org>

CeBIT 2008 – mezinárodní veletrh informačních technologií

Hannover (Německá spolková republika), 4.–9.března 2008

Více na <http://www.cebit.de/>

Lipský knižní veletrh

Lipsko (Německá spolková republika), 13.–16. března 2008

Více na: <http://www.leipziger-buchmesse.de/>

Pařížský knižní veletrh – Salon du Livre

Paříž (Francie), 14.–19. března 2008

Více na http://www.salondulivreparis.com/1/salon_du_livre.htm

EUSIDIC – výroční konference „The Bloomsbury konference“

Londýn (Velká Británie), 30. března–1. dubna 2008

Více na <http://s.maxthon.com/?q=EUSIDIC+>

LIBER International Open Repositories Conference

Southampton (Velká Británie), 4.dubna 2008

Více na <http://openrepositories.org/2008/>

Mezinárodní konference „Advocacy and Marketing for Libraries“

Helsinky (Finsko), 17.–18.dubna 2008 + Study Tours, 16. a 19.dubna 2008

Více na <https://www.webropol.com/P.aspx?id=196544&cid=56366421>

LIBER – 13th Seminar “Lessons Learned: Learning from the Past to Plan for the Future”

Budapest a Debrecen, 8.–12.dubna 2008

Více na

http://www.zhbluzern.ch/LIBER-LAG/doc/First_announcement_Budapest2-070628.pdf

Londýnský knižní veletrh (London Book Fair)

Londýn (Velká Británie), 14. – 16.dubna 2008

Více na <http://s.maxthon.com/?q=London+Book+Fair>

Mezinárodní symposium autorského práva – „**Kniha v epoše internetu: Autorské právo a budoucnost pro autory, nakladatele a knihovny**“ – uspořádané v předvečer Mezinárodního dne knihy a autorských práv a dne, kdy UNESCO vyhlásí Amsterdam „světovou metropolí knihy“ (od 23. 4. 2008 do 22. 4. 2009).

Amsterdam (Nizozemí), 21.– 22. dubna 2008

Více na

<http://www.amsterdamworldbookcapital.com/index.cfm?page=Programme%20symposium>>

LIBER 16th Conference “**The Future of the Map Library and the Map Librarian**”, Amsterdam (Nizozemí), 1.– 4. července 2008

Více na

<http://liber-maps.kb.nl/programme16.html>

LIBER – 37. výroční konference

Koç University, Istanbul (Turecko), 1.–5. července 2008

Více na <http://liber2008.ku.edu.tr>

IFLA – Světový knihovnický a informační kongres: 74. generální konference „Libraries without borders: Navigating towards global understanding Québec (Kanada), 10.–14. srpna 2008

Více na <http://www.ifla.org/IV/ifla74/index.htm>

In memoriam

PhDr. Hana Javůrková-Štveráková

Dne 17. prosince 2007 předčasně ve věku 42 let zemřela PhDr. Hana Javůrková-Štveráková, knihovnice a administrátorka knihovního systému v Knihovně CERGE-EI.

Patřila do generace knihovnic, které ukončily dlouholetou tradici uzavřených knihoven s listkovými katalogy a regály knih uživatelům nepřístupnými, usedly k počítačům a převedly knihovnickou agendu do elektronické podoby, přeorganizovaly a zpřístupnily celou knihovnu a předložily uživatelům nové informační zdroje v elektronické podobě. Nové trendy v knihovnictví se odrazily jak v její práci administrátorky knihovního systému, kdy musela proniknout i do tak složitých problematik jako je programovací jazyk SQL nebo protokol Z39.50, (o tom napsala stručnou publikaci), tak v projektech, kterých se zúčastnila (např. Multifunkční knihovnické centrum pro ekonomický výzkum, Vytváření nových knihovnických zdrojů, jejich propojování, sdílení a zpřístupňování v oblasti základního výzkumu). Své práci se vždy věnovala poctivě a se zaujetím. Škoda, že jí nemoc zabránila pokračovat v životě a práci, neboť by jistě zúročila své vzdělání a zkušenosti. Všem nám bude dlouho chybět nejen jako výborná kolegyně, ale stejně tak jako naše dlouholetá, blízká přítelkyně, která s námi strávila v Knihovně CERGE-EI více než jedenáct let.

Knihovna CERGE-EI

Pro pracovníky středisek vědeckých informací
a knihoven AV ČR
vydává Knihovna AV ČR, v.v.i.

Rediguje PhDr. Jarmila Burgetová

prosinec 2007

ISSN 1210-8502